

Bilag 2 – Faglighed (implementering af pædagogiske læreplaner)

Som nævnt tidligere er målet for den styrkede indsats i dagtilbud blandt andet at styrke arbejdet med pædagogisk læring.

Den pædagogiske læring kommer blandt andet til udtryk i institutionernes beskrivelser af deres årsplaner og læreplaner.

Oplysninger i dette afsnit er uddrag fra "Undersøgelse af daginstitutionernes årsplaner for 2006", som bliver fremlagt for BUU i løbet af efteråret.

Siden 1996 har Københavns Kommune stillet krav om, at både de kommunale og selvejende institutioner skal udarbejde årsplaner. Der er siden 1998 gennemført en årlig opsamling af institutionernes arbejde med årsplanerne. I lighed med de sidste år er der gennemført en opsamling via spørgeskemaer blandt de pædagogiske konsulenter for at få en status over institutionernes arbejde med årsplanerne for 2007.

Fig. 1: Indholdstemaer fordelt på distrikter under overskriften:

Undersøgelse af institutionernes læreplaner for 2007:

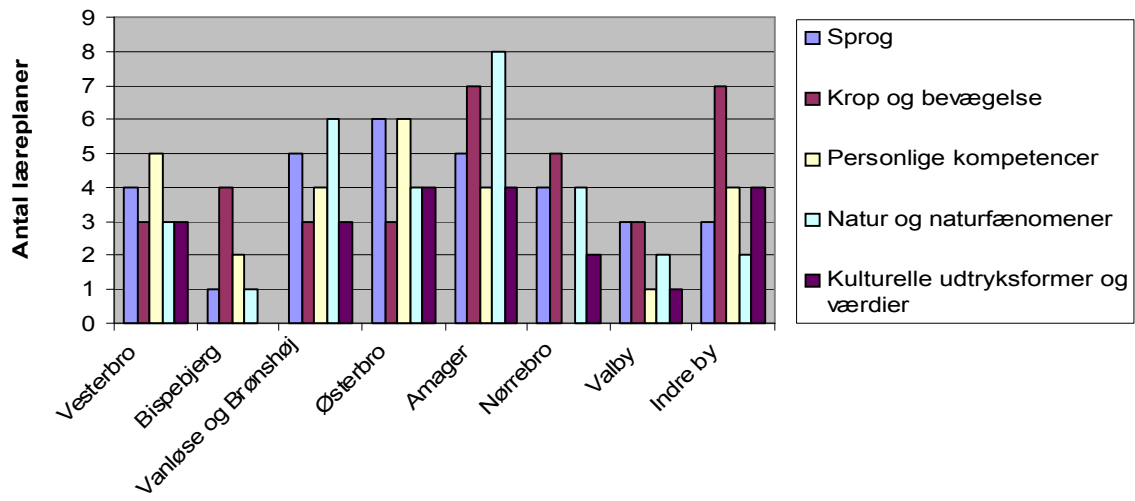
Nedenfor er de forskellige indholdstemaer vist, som de fordeler sig ud fra de valgte fokuspunkter i dagtilbud. Hvert dagtilbud opstiller mål for de 6 læringstemaer i årsplanens principdel. I årsplanens udviklingsdel vælges og beskrives mindst ét fokuspunkt fra læreplanens temaer. Fokuspunktet udtrykker dagtilbuddets pædagogiske tilgang i pædagogiske praksis og fokuspunktet knyttes an til de øvrige læringstemaer. Denne systematik muliggør systematisk evaluering af det pædagogiske arbejde med læreplanens temaer.

Undersøgelse af institutionernes læreplaner for 2007

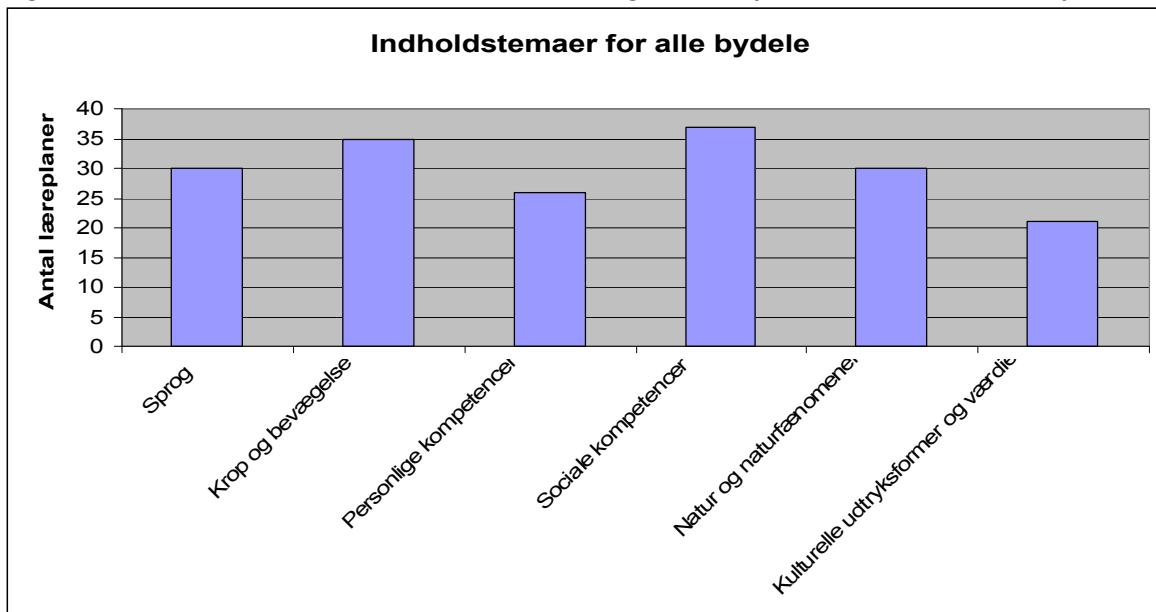
Nedenfor er de forskellige temaer vist, som de fordeler sig i distrikterne:

Figur 1: Indholdstemaer beskrevet ud fra valgte fokuspunkter fordelt på distrikter.

Indholdstemaer fordelt på distrikter

Figur 2: Indholdstemaer beskrevet ud fra valgte fokuspunkter i alt, for alle bydele

Som det fremgår af figur 1, er der blandt distrikterne størst fokus på indholdstemaerne "Social kompetencer" og "krop og bevægelse", hvor 37 læreplaner indeholder temaet "Sociale kompetencer" og 35 læreplaner "Krop og bevægelse". Der er mindst fokus på indholdstemaet "kulturelle udtryksformer og værdier", som kun er indeholdt som fokuspunkt i 21 læreplaner. Det er fuldt ud muligt at arbejde i dybden med ét fokuspunkt og inddrage de andre fokuspunkter til en helhedstækning. Figur 2 skal således ikke tolkes som om, at der ikke er tilstrækkelig opmærksomhed omkring f.eks. "kulturelle udtryksformer og værdier", idet punktet sagtens kan inddrages i bearbejdelsen af et andet fokuspunkt.

I 2006 var der, sammenlignet med 2007, størst fokus på indholdstemaerne "social kompetence" og "krop og bevægelse". Derudover var der også i 2006 mindst fokus på indholdstemaet "kulturelle udtryksformer og værdier" som i 2007.

Læring i dagtilbud

Læring i dagtilbud er et vigtigt tema i Pædagogisk Perspektivplan og lov om læreplaner. Distrikterne er derfor blevet spurgt, hvor mange af læreplanerne, der beskriver de aktiviteter og metoder, der anvendes til at støtte børns læring.

Tabel 1: Hvor mange af procent af læreplanerne beskriver de aktiviteter og metoder, der anvendes til at støtte børns læring?

	Antal læreplaner der indeholder beskrivelser	Læreplaner i alt	Procent af læreplaner der beskriver punktet

Vesterbro	10	11	91%
Bispebjerg	10	10	100%
Vanløse og Brønshøj	13	13	100%
Østerbro	14	14	100%
Amager	15	15	100%
Nørrebro	14	14	100%
Valby	10	10	100%
Indre by	12	12	100%
I alt	98	99	99%

Som man kan se af tabel 6, er der 99 pct. af alle læreplaner, der beskriver aktiviteter og metoder omkring børns læring.

Børn med særlige behov

Ifølge dagtilbudsloven § 8a stk. 2 skal der i disse år sættes øget fokus på Børn med særlige behov. Derfor er distrikterne blevet spurgt om, hvor mange af læreplanerne, der beskriver mål, aktiviteter og metoder for disse børns læring.

Tabel 2: Hvor mange procent af læreplanerne beskriver de mål, aktiviteter og metoder i forhold til udsatte børns læring?

	Antal læreplaner der indeholder beskrivelser	Læreplaner i alt	Procent af læreplaner der beskriver punktet
Vesterbro	9	11	82%
Bispebjerg	9	10	90%
Vanløse og Brønshøj	11	13	85%
Østerbro	14	14	100%
Amager	14	15	93%
Nørrebro	10	14	71%
Valby	6	10	60%
Indre by	9	12	75%
I alt	82	99	83%

Det er altså 83 pct. af læreplanerne, der indeholder en separat plan for udsatte børn. Den gennemsnitlige procentsats dækker dog over relativt små forskelle distrikterne imellem.

Fra 60 pct. i

Valby til 100 pct. på Østerbro.

Konklusion – faglighed:

Læreplaner

Alt i alt går processen med implementering af læreplaner den rigtige vej. Andelen af dagtilbud, der har beskrevet dagtilbuddets læreplan og som beskriver aktiviteter og metoder, der anvendes til at beskrive børns læring er steget fra 81 % i 2006 til 99 % i 2007. Fordelingen på distrikter er, at Vesterbro scorer lavest med 91 % i forhold til 100 % for de øvrige distrikter.

En særligt tilrettelagt Pædagogisk Diplomuddannelse af 29 nøglepersoner, der uddannes som faglige vejledere/trænere i arbejdet med pædagogiske læreplaner, udvikler metoder og "best practice", i direkte kontakt med dagtilbud i arbejdet med pædagogisk læring. De har i deres uddannelse fordelt sig på bydele. Derfor er der grund til at forvente, at de lokale forskelle elimineres i fremtiden.

Hele 83 % af alle dagtilbud, har beskrevet en separat læreplan for børn med særlige behov. Dette er et krav ifølge kommunens retningslinjer. Familie- og basispladsprojektet vil understøtte denne udvikling, at der beskrives læreplaner for børn med særlige behov. Spørgsmålet kan ikke sammenlignes, da det ikke blev beskrevet i 2006. Procenten er lavest i Valby med 71 % og højest på Østerbro med 100 %. De 29 nøglepersoner har fokus på dette krav gennem deres uddannelse. Det at der er fokus på pædagogisk læring i alle distrikter, viser fra 2006 til 2007 at have en effekt. Denne effekt forventes fuldt udfoldet med udgangen af 2009.

Temaer: Læreplanens udviklingsdel beskrives ved, at der udvælges mindst ét fokuspunkt fra læringstemaerne i læreplanens principdel. Dette fokuspunkt evalueres systematisk og der knyttes an til de samtlige læringstemaernes (læreplanens) mål.

Undersøgelsen viser i 2007 at der ligesom i 2006 var størst fokus på "sociale kompetencer" og "krop og bevægelse" og mindst fokus på kulturelle udtryksformer.

I pædagogisk perspektivplan er det beskrevet, at området sociale kompetencer skulle nærmere beskrives. Opmærksomheden på læringstemaet "sociale kompetencer" kan forklares ved, at der i 2003 blev gennemført et "kid -projekt" med nationale midler.

Effekten af dette projekt kan aflæses i årsplanens læreplan.

Der er og har været stort offentligt fokus på børns sundhed og dermed på temaet "krop og bevægelse". I København er der oprettet flere idrætsbørnehaver. Det kan antages, at denne opmærksomhed kan forklare at mange dagtilbud har valgt "krop og bevægelse" som fokuspunkt. Med indførelsen af kommunens samlede indsats for sprogstimulering, der implementeres i indeværende år, har der ligeledes været fokus på temaet "sprog".

"Kulturelle udtryksformer og værdier" er det indholdstema, der ligger længst fra de traditionelle udviklings- og læringsområder for børn. Det er et tema der skal tilegnes over tid. Nøglepersonerne vil hele det næste år have fokus på dette udviklingsområde idet undervisningen vil have fokus på dette indholdstema. Valget af fokuspunkter, som er fra læreplanens 6 obligatoriske indholdstemaer må formodes, at blive valgt ud fra børnegruppens behov, men også ud fra aktualitet og håndterbarhed i pædagogisk praksis. Det er uddannelsens formål at nøglepersonerne i direkte kontakt med dagtilbud og gennem aktiviteter og udviklingsforløb udvikler metoder og best practice for alle læreplanens 6 indholdstemaer. Det må konkluderes at arbejdet med pædagogisk læring, går den rigtige vej.

Systematik

Undersøgelsen af det pædagogiske arbejde med pædagogiske læreplaner 2007, beskriver udvalgte områder, der kan aflæses af dagtilbuddenes årsplaner. De 29 nøglepersoner, der gennemfører den særligt tilrettelagte 3-årige Pædagogiske Diplomuddannelse, virker gennem uddannelsesforløbet som et bydækkende netværk og samarbejder med en pædagogisk konsulent i hvert af de 8 distrikter. Der er dannet grupper, der sammen med den ansvarlige pædagogiske konsulent i hvert distrikt aftaler, hvilke dagtilbud der konkret skal involveres. Der er mindst ét dagtilbud konkret involveret i hvert distrikt. Derudover finder der udveksling af viden sted. Nøglepersonerne deltager i distrikternes ledermøder, der afholdes lokale temadage for pædagoger og for forældrebestyrelser og for lokale forældreråd og der er planlagt et seminar i foråret 2009, hvor udveksling af metoder og erfaringer finder sted.

Gennem nøglepersonernes direkte kontakt med dagtilbud, trænes det pædagogiske personale i metoder til arbejdet med pædagogisk læring, i målbeskrivelse og evaluering af læreplaner og i faglig formidling. Det er det allerede udviklede materiale for dagtilbuds pædagogiske arbejde, der danner rammen for aktiviteterne: Pædagogisk Perspektivplan, Vejledende Retningslinjer for årsplan, samt 8 inspirationshæfter, der beskriver arbejdet med pædagogiske læreplaner.

Det at der er fokus på læreplaner og et højt aktivitetsniveau via FFA- projektet pædagogiske læreplaner, medvirker til øget intensitet i arbejdet med pædagogiske læreplaner i dagtilbud. Undersøgelsen indikerer dette og denne udvikling forventes at fortsætte.